

Decyzja
Prezydium KK
nr 146/2013

ws. opinii o projekcie *ustawy MPiPS o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia
i instytucjach rynku pracy*

Prezydium Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” zgłasza następujące uwagi do projektu *ustawy Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 lipca 2013 r. o zmianie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.*

Prezydium KK podtrzymuje uwagi przedstawione w Decyzji nr 40/2013 z dnia 26 marca 2013 roku, w której zawarto opinię dotyczącą założeń do przedmiotowego projektu ustawy.

Wbrew dotychczasowym oczekiwaniom i prognozom rządu sytuacja na polskim rynku pracy ulega dalszemu pogorszeniu. Dotyczy to zarówno ilości bezrobotnych, która wynosi 2 093,1 tys. osób, jak i powierzania pracy na niekorzystnych warunkach (niska płaca, umowy na czas określony). Powyższe znajduje potwierdzenie nie tylko w uzasadnieniu ww. projektu ustawy, ale również w przygotowanym przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej *Krajowym Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020 - Nowy wymiar aktywnej integracji*. Z programu tego wprost wynika, że zagrożenie ubóstwem najbardziej dotyczy osób bezrobotnych, a pomoc finansowa dla nich jest niedostępna lub nieadekwatna do ich sytuacji oraz że ilość osób zagrożonych ubóstwem (w tym pracujących) jest zatrważająca.

Prezydium Komisji Krajowej zwraca uwagę, iż obecna sytuacja oraz długookresowy trend pogarszających się warunków na rynku pracy mogą ulec poprawie wyłącznie w przypadku podjęcia przez rząd istotnych działań opierających się na zwiększeniu ilości środków przeznaczonych na aktywizację osób bezrobotnych wraz z jednoczesnym podwyższeniem kwot zasiłku dla bezrobotnych do wysokości zapewniających zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych w okresie poszukiwania pracy.

Uwagi szczegółowe.

- Art. 9 ust. 2a³ - 2a⁹.

Uwzględnianie, jako jednego z kryteriów przyznania urzędom pracy środków z Funduszu Pracy, liczby doradców klienta budzi wątpliwości, w sytuacji gdy w ramach tego projektu założono, iż odpowiedni pracownicy „*mogą być*”, a nie „*stają się*” (automatycznie) doradcami klienta. To samo dotyczy powiązania wynagrodzeń urzędników z efektywnością podejmowanych przez nich działań przy profilowaniu na poszczególne grupy. Należy mieć na uwadze, iż uzależnienie wysokości środków na wynagrodzenia od liczby zaktywizowanych osób bezrobotnych może doprowadzić do skupienia się przez urzędy wyłącznie na klientach, których najłatwiej zaktywizować, co z kolei wyłączy zasadniczy cel zmian, którym jest ograniczenie bezrobocia długotrwałego. Z powyższych względów należałoby wprowadzić odrębne wskaźniki dla każdej grupy beneficjentów, które przy odpowiednim zróżnicowaniu i równorzędnym znaczeniu dla oceny efektywności, stanowiłyby prawidłową podstawę do ustalenia wysokości środków dla konkretnego urzędu.

- Art. 33 ust. 4a .

Przewiduje obligatoryjne nadanie klauzuli natychmiastowej wykonalności decyzjom administracyjnym pozbawiającym osoby bezrobotne statusu bezrobotnego oraz zasiłku dla bezrobotnych. Prezydium Komisji Krajowej sugeruje wykreślenie tego zapisu, jako zbyt rygorystycznego i pozbawiającego zasiłku osoby bezrobotne wobec których wydano nieprawomocne i nieostateczne decyzje administracyjne. W tym zakresie dostatecznym zabezpieczeniem może być fakultatywne prawo nadania takiego rygoru.

- Art. 36.

Zgodnie z propozycją w nim zawartą pracodawca będący władzą publiczną lub innym podmiotem wykonującym zadania publiczne, jest obowiązany zgłosić informację o naborze na wolne stanowisko pracy, lub konkursie do powiatowego urzędu pracy, właściwego ze względu na siedzibę pracodawcy albo miejsce wykonywania pracy. W tym zakresie Prezydium Komisji Krajowej wskazuje na brak konsekwencji wnioskodawcy. W ramach nowelizacji ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, która weszła w życie z dniem 1 lutego 2009 roku zniesiono obowiązek pracodawców w zakresie informowania urzędów pracy o posiadanych przez nich ofertach pracy. W uzasadnieniu podniesiono wówczas, iż jest to nadmierne obciążenie dla pracodawców. Prezydium KK negatywnie oceniło tamtą zmianę. Tymczasem obecnie wnioskodawca próbuje przywrócić obowiązek

zgłaszania ofert, jednakże tylko wobec pracodawców będących władzą publiczną lub innym podmiotem wykonującym zadania publiczne. W związku z powyższym Prezydium KK wnosi o objęcie ww. obowiązkiem wszystkich pracodawców. Nie istnieje bowiem racjonalne uzasadnienie (w projekcie nie zwrócono na to uwagi), które mogłoby stanowić podstawę do różnicowania, w omawianym zakresie, pracodawców prywatnych i publicznych.

- Art. 49.

Proponuje się zmianę dotyczącą definicji osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy i pozbawienie tego statusu bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego, bezrobotnych samotnie wychowujących co najmniej jedno dziecko do 18 roku życia, bezrobotnych, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia, bezrobotnych po zakończeniu realizacji kontraktu socjalnego oraz kobiet, które nie podjęły zatrudnienia po urodzeniu dziecka. Prezydium Komisji Krajowej uważa, iż konieczne jest pozostawienie tych osób w grupie znajdującej się w szczególnej sytuacji. Jest to uzasadnione tym bardziej, że następuje pogorszenie sytuacji tych osób na rynku pracy. Mając na uwadze dane Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej największe zagrożenie ubóstwem dotyczy osób samotnie wychowujących dzieci, rodzin wielodzietnych oraz osób o niskich kwalifikacjach. W tym stanie rzeczy nie stanowi usprawiedliwienia ogólne wskazanie w uzasadnieniu projektu przez wnioskodawcę, iż obecne statystyki i sytuacja na rynku pracy pozwalają na proponowaną zmianę. Wręcz przeciwnie, dane te nakazują utrzymanie ww. osób w grupie ryzyka.

- Art. 59 ust. 1.

Należy doprecyzować, iż wartość zasiłku stanowiącego dla starosty jeden z elementów ograniczających wysokość zwrotu dla pracodawcy części kosztów poniesionych na wynagrodzenia, nagrody oraz składki na ubezpieczenia społeczne skierowanych bezrobotnych w wysokości uprzednio uzgodnionej, stanowi kwota zasiłku określona w art. 72 ust. 1 ustawy. Zaproponowane brzmienie przepisu powoduje brak możliwości jednoznacznego ustalenia tej kwoty, albowiem wysokość zasiłku zgodnie z art. 72 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wynosi obecnie 824 zł albo 647 zł miesięcznie.

- Art. 60a.

Pojęcie „rezygnacja” z zatrudnienia należy zastąpić pojęciem „rozwiązanie umowy stanowiącej podstawę zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej”, w celu objęcia tym

przepisem wszelkich przypadków ustania stosunku zatrudnienia. Ponadto należy uregulować procedurę weryfikacji powyższej okoliczności przez urzędy pracy.

- Art. 60c.

Zgodnie z tym artykułem starosta może, na podstawie zawartej umowy, refundować pracodawcy koszty poniesione na składki na ubezpieczenia społeczne należne od pracodawcy za skierowanych do pracy bezrobotnych do 30 roku życia, którzy podejmują zatrudnienie po raz pierwszy w życiu. Należy doprecyzować, czy zatrudnienie o którym mowa jest w tym przepisie dotyczy wyłącznie stosunku pracy czy też objęte są nim podobnie jak w art. 60a projektu inne prace zarobkowe. Dodatkowo Prezydium Komisji Krajowej sugeruje objęcie przedmiotowym świadczeniem osób młodych, które już wykonywały drobne prace, w tym prace sezonowe, czy też w ramach przyuczenia do zawodu. W przypadku pozostawienia obecnego brzmienia przepisu zaistnieje dyskryminacja osób, które już wykazywały się aktywnością, bądź które z uwagi na charakter podjętej nauki wykonywały pracę w jej zakresie.

- Rozdział 13c.

Zawarto w nim propozycje umożliwienia zlecenia usług aktywizacyjnych podmiotom zewnętrznym – agencjom pracy tymczasowej. Prezydium Komisji Krajowej negatywnie ocenia powierzenie agencjom zatrudnienia czynności związanych z aktywizacją bezrobotnych, jako że dotychczasowe doświadczenia związane z naruszaniem praw pracowniczych przez te agencje, jak również ich zainteresowanie osiągnięciem zysków z zatrudniania pracowników na niekorzystnych warunkach pracy, mogą prowadzić do działań pogarszających sytuację na rynku pracy. W tym miejscu negatywnie ocenić należy również ograniczenie obowiązku agencji odnośnie sprawozdań z prowadzonej przez nie działalności gospodarczej (zmiana przewidziana w art. 18 projektu zmienianej ustawy). Z jednej strony przedstawia się propozycję, w ramach której poszerza się uprawnienia agencji, z drugiej natomiast ogranicza się kontrolę nad nimi.

- Rozdział 13d.

Przewidziano w nim możliwość udzielenia pomocy bezrobotnym do 30 roku życia za pośrednictwem bonów: szkoleniowego, stażowego oraz zatrudnieniowego. Jednocześnie w projekcie nie uregulowano sytuacji, gdy wniosek o skorzystanie z instrumentu pomocowego złożony zostanie przez bezrobotnego przed 30 rokiem życia, a pomoc ma być realizowana po ukończeniu tego wieku. Prezydium Komisji Krajowej proponuje zatem

kwestię tą uregulować w ten sposób, że pojęcie „na wniosek bezrobotnego przed 30 rokiem życia” zastąpić słowami: „na wniosek bezrobotnego złożony przez niego przed 30 rokiem życia”. Pozwoli to na realizację pomocy również po ukończeniu 30 roku życia, o ile w dniu złożenia wniosku bezrobotny spełniał wymagany ustawowo próg wieku. W ramach tego rozdziału należy również uregulować pojęcie zatrudnienia, poprzez wskazanie czy wnioskodawca rozumie przez pojęcie zatrudnienia także umowy cywilnoprawne, czy wyłącznie umowy skutkujące powstaniem stosunku pracy.

- Art. 66m.

Przewiduje, iż bezrobotnemu w okresie 12 miesięcy od dnia określonego w dyplomie, świadectwie lub innym dokumencie poświadczającym ukończenie szkoły wyższej, do 30 roku życia, starosta na wniosek bezrobotnego może przyznać bon zatrudnieniowy. Zdaniem Prezydium Komisji Krajowej niezasadne jest zawężenie grupy docelowej świadczeniobiorców bonów wyłącznie do nowych absolwentów szkół wyższych. Bon zatrudnieniowy powinien dotyczyć tej samej grupy osób, co w przypadku innych instrumentów wymienionych w Rozdziale 13d, a więc wnioskodawców przed 30 rokiem życia.

- Art. 104c.


Przedstawia nowy instrument polegający na zwolnieniu pracodawców z obowiązku opłacania składek na Fundusz Pracy za skierowanych bezrobotnych w wieku do 30 roku życia. Prezydium Komisji Krajowej podtrzymuje dotychczas wyrażoną opinię, iż Fundusz Pracy obecnie jest obciążony wieloma zadaniami, w tym niedotyczącymi aktywizacji bezrobotnych. Należy podkreślić, iż nawet w ramach przedmiotowego projektu ustawy przewiduje się dodanie kolejnego zadania obciążającego Fundusz Pracy, polegającego na finansowaniu zewnętrznym podmiotom usług audytorskich dotyczących oceny działalności publicznych służb zatrudnienia. Co prawda w ramach określenia skutków finansowych wprowadzenia projektu ustawy wskazuje się, iż ww. zadanie nie wpłynie negatywnie na strukturę finansów Funduszu Pracy, jednakże rozwiązanie to Prezydium Komisji Krajowej ocenia negatywnie i uznaje za sprzeczne z podstawowymi celami ustawy o promocji zatrudnienia. Wnioskodawcy zamierzają z Funduszu Pracy finansować ocenę działalności urzędów pracy przez podmioty zewnętrzne, podczas gdy kontrolę tą powinny sprawować instytucje państwowe sprawujące nadzór i kontrolę administracyjną nad nimi.

Prezydium Komisji Krajowej zwraca uwagę, iż bez znacznego zwiększenia środków Funduszu Pracy na aktywizację osób bezrobotnych nie nastąpi poprawa sytuacji na rynku pracy. W szczególności nie nastąpi ona przy ciągłym wprowadzaniu ograniczeń kwotowych udzielanej pomocy. Ograniczenie pomocy przewidziane zostało chociażby w art. 109a ust. 2 zmienianej ustawy, w którym ustanawia się dla rocznego kosztu szkoleń i studiów dla jednej osoby, ograniczenie na poziomie 150% przeciętnego wynagrodzenia. Skutkiem takiego ograniczenia może być chociażby znaczne obniżenie jakości prowadzonych szkoleń.

Dodatkowo Prezydium Komisji Krajowej wskazuje, iż ostatecznie należy rozwiązać kwestię powiązania prawa do ubezpieczenia zdrowotnego z posiadaniem statusu bezrobotnego. Wyprowadzenie z urzędu opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne osób bezrobotnych jest koniecznością i w istotnym zakresie wpłynie na obniżenie poziomu bezrobocia rejestrowanego oraz zajęcia się w szerszym zakresie przez urzędy pracy obsługą osób bezrobotnych faktycznie poszukujących pracy.

Warszawa, 10 września 2013 r.

Prezydium KK

NSZZ „Solidarność”
S E K R E T A R Z
KK NSZZ „Solidarność”

Ewa Zydorek